

צפניה

פרק א

א. דָּבַר ה' אֲשֶׁר הָיָה, אֶל צְפַנְיָה בֶן מְשִׁי בֶן גְּדַלְיָה בֶן אֲמַרְיָה בֶן חִזְקְיָה, בְּיָמֵי יְאֹשִׁיָּהוּ בֶן אֲמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה - שְׁלוֹשָׁה נְבִיאִים הַתְּנַבְּאוּ בְּיָמָיו יְאֹשִׁיָּהוּ: יִרְמְיָהוּ (בְּרַחוּבוֹת), חוֹלְדָה (לְנָשִׁים), וְצְפַנְיָה (בְּבֵתֵי כְּנָסִיּוֹת).

ב. אֲסַף אֲסַף כָּל מַעַל פְּנֵי הָאָדָמָה נְאֻם ה' - אֲכַלֶּה אֶת כָּל הַיּוֹשְׁבִים בְּאֶדְמַת אֲרָץ יְהוּדָה.

ג. אֲסַף אֲדָם וּבְהֵמָה, אֲסַף עוֹף הַשָּׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם, וְהִמְכַשְׁלוֹת אֶת הָרְשָׁעִים - הַעוֹוֹנוֹת שֶׁהֵם מַכְשׁוֹל - יִכְרְתוּ עִם הָרְשָׁעִים, וְהִכְרַתִּי אֶת הָאָדָם מַעַל פְּנֵי הָאָדָמָה נְאֻם ה' :

ד. וְנָטִיתִי יָדַי עַל יְהוּדָה וְעַל כָּל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם - אֵתָה אֶת יְדֵי לְהַכּוֹת אֶת אֲנָשֵׁי יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם, וְהִכְרַתִּי מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה, אֶת שְׂאֵר הַבָּעַל - וְאֶכְרַת מִשֶׁם, אֶת הָעִיִז, עַד שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵר לָהּ שְׂאֵרִית, (שִׂיאֵשִׁיָּהוּ, הַכְרִית אֶת עֲבוֹדַת הַבָּעַל, וְרַק שְׂאֵרִית מִמֶּנָּה נִשְׂאֵר). אֶת שֵׁם הַכְּמָרִים עִם הַכְּהֻנִים - וְעַד שֶׁלֹּא יִשָּׂאֵר שֵׁם (כָּל זָכָר), לְכַמְרִים וּלְכַהֲנִים, הַמְשַׁרְתִּים אֶת הָעִיִז.

ה. וְאֶת הַמְשַׁתְּחוּיִם עַל הַגְּגוֹת, לְצַבֵּא הַשָּׁמַיִם - וְכֵן, אֶכְרַת אֶת הָעוֹבְדִים וְהַמְשַׁתְּחוּיִם עַל הַגְּגוֹת - לְצַבֵּא הַשָּׁמַיִם, (שִׁמְשֵׁ יָרַח וְכּוֹכְבִים), וְאֶת הַמְשַׁתְּחוּיִם הַנִּשְׁבָּעִים לָהּ, וְהַנִּשְׁבָּעִים בְּמִלְכָם - וְכֵן, אֶת הַנִּשְׁבָּעִים בְּשֵׁם ה', וְאַחֵר כֵּךְ, (לְחַזֵּק אֶת שְׁבוּעָתָם) נִשְׁבָּעִים בְּשֵׁם הָעִיִז, שֶׁהִיא כְּמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם.

ו. וְאֶת הַנְּסוּגִים מֵאַחֲרַי ה' - וְאֵת אֵלּוּ שֶׁנִּסְּגוּ מִדֶּרֶךְ ה', (שֶׁהִפְכוּ אֶת פְּנֵיהֶם שֶׁהָיָה לִפְנֵי ה' - וְנִסְּגוּ לְאַחֹר), וְאֲשֶׁר לֹא בִקְשׁוּ אֶת ה' וְלֹא דָרְשׁוּהוּ - וְאֵת אֵלּוּ, שֶׁמְעוֹלָם לֹא בִקְשׁוּ אֶת ה'.

ז. הִס מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים - שֶׁתִּקּוּ מִפְּנֵי ה', הַעוֹמֵד לְהַבִּיא עֲלֵיכֶם אֶת יוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת, כִּי קָרוֹב יוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת לְבוֹא, כִּי הִכִּין ה' זְבַח, הַקָּדִישׁ קִרְאִיו - כִּי הִכִּין כָּבֵד ה', אֶת הַזְּבַח לְהַרְיָגָה (הַרְשָׁעִים), וְזִימֵן אֶת חִילוֹתָיו - לְהַרוֹג בְּכֶם.

ח. וְהָיָה בַּיּוֹם זְבַח ה' - בַּיּוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת, וּפְקַדְתִּי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וְעַל כָּל הַלְּבָשִׁים מְלֻבוּשׁ נְכָרִי - אֲזַכּוֹר לְהַעֲנִישׁ, אֶת הַשָּׂרִים וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ הַרְשָׁעִים, וְאֶת כָּל הַלּוֹבְשִׁים בְּגָדִים - כְּבַגְדֵי הַגּוֹיִים.

ט. וּפְקַדְתִּי - אֲזַכּוֹר לְהַעֲנִישׁ, עַל כָּל הַדּוֹלֵג עַל הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא - עַל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים, שֶׁהָיוּ מְדַלְּגִים בְּמַהִירוֹת, עַל מִפְתָּנֵי בְתֵי הָעָם (מִדְּרָגָה שֶׁבְּפִתְחֵי הַבָּתִּים), לְגִזּוֹל מִמוֹנֵם, הַמְּמַלְאִים בַּיּוֹם אֲדֹנֵיהֶם חֶמְסָם וּמְרָמָה - וּמִמְלָאִים אֶת בְּתֵי אֲדוֹנֵיהֶם עוֹשֵׂר, מִהַחֲמַס שֶׁגִּזְלוּ בְּמִרְמָה .

י. וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם ה' - בַּיּוֹם הַפּוֹרְעָנוֹת, קוֹל צְעָקָה מִשְׁעַר הַדְּגָיִם - קוֹל צְעָקָה יִשְׁמַע מִשְׁעַר הַדְּגָיִם, מִפְּנֵי הָאוֹיִיב¹, וְיִלְלָה מִן הַמִּשְׁנָה - וְקוֹל יִלְלָה יִשְׁמַע, מִהַשְׁעַר הַשְּׂנִי, וְשִׁבְרָה גְּדוֹל מִהַגְּבָעוֹת - וְקוֹל שִׁבְרָה גְּדוֹל, יִשְׁמַע מִהַגְּבָעוֹת שֶׁבְּיַבֵּיב יְרוּשָׁלַם.

יא. הִילָלוּ יֹשְׁבֵי הַמִּכְתָּשׁ - תִּילְלוּ יוֹשְׁבֵי הַמִּכְתָּשׁ (שֵׁם עִמָּק בְּיְרוּשָׁלַם), כִּי נִדְּמָה כָּל עַם כְּנַעַן - כִּי נִכְרְתוּ הָאֲנָשִׁים הַסּוֹחֲרִים, נִכְרְתוּ, כָּל נְטִילֵי כֶסֶף - נִכְרְתוּ כָּל נוֹשְׂאֵי הַכֶּסֶף. (הַסּוֹחֲרִים)

יב. וְהָיָה בָּעֵת הַהִיא, אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלַם בְּנוֹת - אֲחַפֵּשׂ אֶת עוֹוֹנוֹת אֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַם, בְּדַקְדוֹק רַב, כְּאִדָם הַמְּחַפֵּשׂ לְאוֹר הַנֵּר דְּבַר מֵהַחֲרִים וּבְסֻדְקִים, וּפְקַדְתִּי עַל הָאֲנָשִׁים - אֲזַכּוֹר לְהַעֲנִישׁ, אֶת הָאֲנָשִׁים, הַקְּפָאִים עַל שְׁמֵרֵיהֶם - הַיּוֹשְׁבִים בְּהַשְׁקָט בְּבִתְיָהֶם, כִּיֵּן הַעוֹמֵד בְּמִקְוֵמוֹ בְּלִי תְנוּעָה, מַעַל הַשְּׂמֵרִים הַשּׁוֹקְעִים בְּתַחְתִּית הַחֲבִית, (שֶׁלֹּא מִתְעַרְבְּבִים עִם הַיּוֹ, הָאֲמָרִים בְּלִבָּבָם, לֹא יִיטִיב ה' וְלֹא יִרְעֶה - וְאוֹמְרִים בְּלִבָּבָם: לֹא יִטִּיב ה' לְצַדִּיקִים, וְלֹא יִרְעֶה לְרָשָׁעִים, וְהַכֹּל בְּמִקְרָה בָּא.

¹ כמו שאמר בנחמיה: "וְאֵת שְׁעַר הַדְּגָיִם בְּנוּ בְּנֵי הַסְּנָאָה..."

יג. וְהָיָה חֵילֶם לְמִשְׁשָׁה - את כל עושרם, ירמוס ויבזוז האוייב, וּבְתִיָּהֶם לְשִׁמְמָה - ואת בתיהם אהפוך לשממה, וּבָנוּ בָתִּים וְלֹא יִשְׁבוּ, וְנִטְעוּ כְרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת יַיִנָם - לא ישבו בבתים שבנו, ולא ישתו מיין כרמיהם, כי יגלו כולם.

יד. קָרוֹב יוֹם ה' הַגָּדוֹל, קָרוֹב, וּמֵהָר מָאֵד - קרוב מאוד לבוא, היום הגדול, שבו ינקום ה' ברשעים, קוֹל יוֹם ה', מֵר צָרַח שָׁם גְּבוּר - ביום נקמת ה', אפילו הגיבור, יצרח שם (באותו היום) בקול מר.

טו. יוֹם עֲבָרָה הַיּוֹם הַהוּא - יום, שיתן בהם ה' את כעסו, היום ההוא, יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה - יום של צרה, יוֹם שְׂאָה וּמְשׂוֹאָה - יום של חושך ורעה, שיבוא בפתאומיות, יוֹם חֲשֵׁךְ וְאֶפְלָה יוֹם עָנָן וְעֶרְפֶּל:

טז. יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה - שיריע האוייב עליכם, עַל הָעָרִים הַפְּצוּרוֹת - כשיבוא לכבוש את ערי המבצר, וְעַל הַפְּנוֹת הַגְּבֻהוֹת - ואת המגדלים הגבוהים.

יז. וְהִצַּרְתִּי לְאָדָם - אביא צרה על האדם שבערי המבצר, וְהִלְכּוּ פְּעוּרִים - ילכו בבהלה ממקום למקום להנצל, כְּעֹנֵר, שלא יודע להיכן יפנה, כִּי לֹא חָטָאוּ, וְשִׁפְךְ דָּמָם כְּעֶפֶר - דמם ישפך בכל מקום, כעפר המושלך בחוצות, וּלְחַמָּם פְּגָלָיִם - ובשרם יושלך בחוצות בבזיון - כצואה.

יח. גַּם כִּסְפֶּם גַּם זָהָבָם, לֹא יוּכַל לְהִצִּילֵם - גם רוב הכסף והזהב שאספו, לא יוכל להציל אותם, (כי לא יקחו הכסדים שוחד, בעבור פדיון נפסם) בְּיוֹם עֲבָרַת ה' - ביום שיתן בהם ה' את כעסו, וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ, תֹּאכַל כָּל הָאָרֶץ - ובזמן, שתאכל אש נקמתו של ה', את כל הארץ, כִּי כָלָה אֵד נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה - כי הכליון, יעשה בבהלה ובפתאומיות, אֶת כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ - עם כל יושבי הארץ.

פרק ב

א. הַתְּקוּשָׁשׁוּ וְקוּשׁוּ - חפשו ואספו את עוונותיכם, לשוב מהם לפני ה', הַגּוֹי לֹא נִכְסָף - העם, שאינו חושק וחומד, לשמור את דבר ה'.

ב. בְּטָרֶם לָדַת חֶק - לפני שתנלד עליכם גזירת הפורענות, שובו בתשובה, כְּמֵץ עֵבֶר יוֹם - לפני שיבוא היום, שבו תהיו כמוץ, העובר ברוח ומתפזר למרחוק, (לפני שתמוצו בגלות) בְּטָרֶם לֹא יָבֹא עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף ה', בְּטָרֶם לֹא יָבֹא עֲלֵיכֶם יוֹם אַף ה' - לפני שיבוא עליכם היום, שיתן בכם ה' את כעסו.

ג. בְּקִשׁוֹ אֶת ה' כָּל עֲנֵי הָאָרֶץ, אֲשֶׁר מִשְׁפֹּטוֹ פָּעְלוּ - בקשו את ה', הצדיקים בעלי ענוה, שעושים את משפט ה', בְּקִשׁוֹ צָדֵק בְּקִשׁוֹ עֲנוּה - בקשו לעשות צדק וללכת בדרך של ענוה, אוֹלֵי תִּסְתְּרוּ בְּיוֹם אַף ה' - אולי כן, תסתתרו מהרעה ביום בא הפורענות.

ד. כִּי עֲזָה עֲזוּבָה תִּהְיֶה, וְאֲשַׁקְלוּן לְשִׁמְמָה - כי אם תעשו כן, הרעה תבוא על עזה ואשקלוּן שבערי פלישתים (ובהמשך גם עמון ומואב), אֲשֶׁדוּד בְּצִהְרִים יִגְרְשׁוּהָ - את יושבי אשדוד (שבפלישתים) יגרשו בצהרי היום, (ואיש לא ימלט), וְעֶקְרוֹן תִּעְקַר - ואנשי עקרון יעקרו ממקומם. (לשון נופל על לשון)

ה. הַיּוֹי יִשְׁבִי חֶבֶל הַיָּם, גּוֹי כְּרִתִּים - אוי על העם היושבים בכרתים (פלישתים), שחלקת נחלתם - סמוכה לים, דָּבַר ה' עֲלֵיכֶם, כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְהֶאֱבַדְתִּיךָ מֵאִין יוֹשֵׁב - דבר ה' עליכם, פלישתים הנקראים יושבי כנען, להאביד אתכם.

ו. וְהִיָּתָה חֶבֶל הַיָּם - חלקת נחלתם היושבת על הים, נוֹת פְּרֵת רַעִים - תהיה למדור ובית, לרועים שיחפרו שם מקום לשבת, וְגִדְרוֹת צֶאֱן - ולגדור שם, את גדרות הצאן.

ז. וְהָיָה חֶבֶל - חלק זה, לְשִׂאֲרֵי בֵּית יְהוּדָה - יהיה לשארית מבני יהודה, שירשו אותו אחר גלות בבל, (אם יבקשו צדק וענוה), עֲלֵיהֶם יִרְעוּן - במקומות אלו, ירעו את צאנם, שבתיהם יהיו שוממים, בְּבִתֵּי אֲשַׁקְלוּן בְּעָרֵב יִרְבְּצוּן - בערב ירבצו וישבו במקומם בשלוח, כִּי יִפְקְדֵם ה' אֶלְהֵיהֶם, וְשָׁב שְׁבִיתָם - כי יזכור אותם ה', וישב את השבויים מהגולה.

ח. שְׁמַעְתִּי חֲרַפַּת מוֹאָב, וְגִדְפִי בְּנֵי עַמּוֹן, אֲשֶׁר חָרְפוּ אֶת עַמִּי - שמעתי את החרפה, שחרפו וביזו אתכם, בני מואב

ועמון, בלכתכם לגלות, וַיִּגְדְּלוּ עַל גְּבוּלָם - הגדילו פיהם בצחוק על ישראל שיוצאים מגבול ארצם.

ט. לָכֵן חִי אֲנִי נְאֻם ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי מוֹאֵב כְּסֹדִם תִּהְיֶה, וּבְנֵי עַמּוֹן כְּעַמְרָה - מואב ועמון תהיינה חרבות לעולם, כערים סדום ועמורה, מִמְּשֶׁק חָרוּל - ותהיה מלאה בקוצים, אשר משמיעים קול בנשיבת הרוח, וּמְכַרְהָ מֶלֶח - ובכל מקום שיחפרו ימצאו מלח, וּשְׂמֵמָה עַד עוֹלָם - ושוממות יהיו לעולם, שְׂאֲרִית עַמֵּי יַבְזוּם, וַיִּתֶּר גּוֹי יִנְחָלוּם - השארית שתתגר מִיִּשְׂרָאֵל אחר הגלות, יבזזו וירשו את ארצם.

י. זֹאת לָהֶם תַּחַת גְּאוֹנָם - זה ענשם, על רוב גאוותם, כִּי חָרְפוּ וַיִּגְדְּלוּ עַל עַם ה' צְבָאוֹת - כי הגדילו את פיהם, לבזות את ה' ית'.

יא. נוֹרָא ה' עֲלֵיהֶם - ה' שהוא נורא, יבוא עליהם להענישם, כִּי רָזָה אֶת כָּל אֱלֹהֵי הָאָרֶץ - יביא רזון ודלות לכל אלוהי העמים, (שיכירו כולם, שכל הע"ז - הבל) וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כָּל אֵינֵי הַגּוֹיִם - עד שכל הגויים, אפילו מהאיים הרחוקים יכירו במלכות ה' וישתחוו לו.

יב. גַּם אַתֶּם נוֹשִׁים חֲלָלֵי חֲרָבֵי הַמָּה - גם אתם בני כוש (כמו מואב ועמון), תיפלו חללים בחרב ה', מפני שהרעותם לבניי.

יג. וַיֵּט יְדוֹ עַל צַפּוֹן - ה' יטה את ידו להכות את בבל שבצפון א"י, וַיֹּאבֵד אֶת אֲשׁוּר - ויביא אבדון על ממלכת אשור, וַיִּשֶׂם אֶת נִינוּה לְשֵׂמָמָה - וישים את נינוה (ראש ממלכת אשור) למקום שממה, צָיָה כְּמִדְבָּר - ויבשה כמדבר.

יד. וַרְבְּצוּ בְּתוֹכָהּ עֲדָרִים, כָּל חֵיתוֹ גּוֹי - ירבצו שם עדרי בהמות הגויים, גַּם קָאֵת גַּם קֶפֶד - שמות עופות, בְּכַפְתָּרִיָּה וְלִינוֹ - תחת משקופי הבתים ילוננו, קוֹל יְשׁוּרָר בְּחֵלוֹן - קול צפצוף הציפורים, ישמע בחלונות הבתים, חֲרָב בַּסֶּף - חורבן יהיה במזוזות כל הבתים, כִּי אַרְזָה, עָרָה - כי תקרות הארז של הבתים נפלו, ונשארו הבתים מגולים לרוח וגשם.

טו. זֹאת הָעִיר הָעֲלִיזָה, הַיּוֹשֶׁבֶת לְבָטַח - זאת נינוה, שהיתה עיר עליזה ושמחה, ויושבת בבטחה, הָאֲמָרָה בְּלִבָּבָה, אֲנִי וְאֶפְסֵי עוֹד - שהיתה אומרת בליבה: אני העיר החשובה בעולם, ואין עוד עיר כמוני, אֵיךְ הִיְתָה לְשֵׂמָה - לשממה, מְרַבֵּץ לַחַיָּה - ולמקום רביצת החיות, כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׂרָק וַיִּנְעַץ יְדוֹ - כל העובר לידה, ישרוק ויניע את ידו, מרוב תמהון והתפעלות.

פרק ג

א. הוּא מְרָאָה וְנִגְאָלָה - אוי, על ירושלים, העיר המגועלת ומלוכלכת² בעוונות, הָעִיר הַיּוֹנָה - העיר שאנשיה, מצערים איש את רעהו. (היונה - מלשון אונאה)

ב. לֹא שְׂמֵעָה בְּקוֹל - בקול נביאי ה', לֹא לָקְחָה מוֹסֵר - מגלות עשרת השבטים, בַּה' לֹא בָטְחָה, אֶל אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרְבָה - לא בטחו בה', ולא קרבו את עצמם לה' ית' שיושיעם.

ג. שָׁרְיָה בְּקִרְבָּהּ, אֲרִיּוֹת שְׂאֵגִים, שְׂפָטִיָּה זְאֵבֵי עָרֵב - השרים והשופטים שבירושלים, עוֹשִׂים וְחוֹמְסִים אֶת הָעָם, כאריה השואג על טרפו, וכזאבים היוצאים בערב לטרוף טרף, לֹא גָרְמוּ לְבַקֵּר - ומשחיתים הכל, כזאבים, שלא משאירים אפילו את העצמות של הטרף עד הבוקר.

ד. נְבִיאֶיהָ פְּחָזִים - נביאי השקר, אֲנָשִׁים רַקִּים וְקִלֵּי דַעַת, אֲנָשִׁי בְּגִדּוֹת - הבוגדים בה', כְּהִנְיָה חֲלָלוּ קִדְּשׁ - מבזין ומחללין את המקדש, חֲמָסוֹ תוֹרָה - לא מורים את העם תורה, וכאילו חומסים אותה מהעם.

ה. ה' צְדִיק בְּקִרְבָּהּ - ה', שצדק עושה בתוך ירושלים, לֹא יַעֲשֶׂה עוֹלָה - ואינו עושה עול, בְּבִקֵּר בְּבִקֵּר - בכל בוקר, מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לְאוֹר - מוציא משפט צדק לאור, לֹא נֶעְדָר - אין יום, שנחסר בו עשיית הצדק, וְלֹא יוֹדֵעַ עוֹל בְּשֵׁת - ובכל זאת, הכהנים והשופטים העושים עוֹלָה בעיר הקודש, אינם מתביישים מפני ה', העושה בה תמיד צדק.

ו. הַכְּרַתִּי גּוֹיִם - הנה, הכרתי עמים רבים, נְשָׂמוֹ פְּנוּתָם - והמגדלים שבפינות העיר - היו לשממה, הַחֲרָבְתִּי חוּצוֹתָם

² מוראה, כמו: "מוראתו בנוצתה", ויקרא א' טז.

מבלי עובר - החרבתי את רחובות הערים, עד שאין איש עובר בהם, **נצדו עריהם מבלי איש מאין יושב** - עריהם נהיו שממה, ואין איש יושב בהם.

ז. **אמרתי, אך תיראי אותי תקחי מוסר** - חשבתי בליבי, שתפחדו מפני, ותקחו מחורבן הגויים מוסר, **ולא יפרת מעונה** - וכך, לא אבוא להכרית את ביהמ"ק, **כל אשר פקדתי עליה** - ולא תבוא על ירושלים, כל הרעה שאני זוכר עליה, **אכן** - אך באמת, לא לקחו מוסר, **השפיתו השחיתו כל עלילותם** - הזדרזו בהשכמה, לקלקל את כל מעשיהם.

ח. **לכן חפו לי נאם ה'** - לכן, יהיה עליכם לחכות זמן רב עד שאגאל אתכם, **ליום קומי לעד** - עד היום, שיקום ויתגלה כבוד ה' לעולם, **כי משפטי לאסוף גוים, לקבצי ממלכות** - כאשר אאסוף את כל הגויים והממלכות לירושלים, (את גוג, ועמים רבים אשר אתו), **לשפך עליהם זעמי, כל חרון אפי** - ואז, אשפוך עליהם את כעסי הרב, **כי באש קנאתי תאכל כל הארץ** - ובאש נקמתי אשרוף את כל הארץ.

ט. **כי אז** - כל מי שישאר, אחר נקמתי מהגויים, **אפהך אל עמים, שפה ברוכה, לקרא כלם בשם ה'** - כל העמים יחפכו את ליבם אל ה', ויקראו כולם בברור גמור בשם ה', **לעבדו שכם אחד** - לעבוד את ה' כולם יחד³.

י. **מעבר לנהרי כוש** - ישראל, שגלו מעבר לנהר ארץ כוש, **עתרי** - שהיו עוטרם לפני בתפילה, **בת פוצי** - שנפוצו בין הגויים, **יובלון מנחתי** - יובילו לי מנחה, כשישובו מגלותם.

יא. **ביום ההוא** - בזמן הגאולה, **לא תבושי מפל עלילתיך אשר פשעת בי** - לא תוסיפו להתבייש מכל פשעיכם, (שניקו מעונם, וקבלו את ענשם) **כי אז אסיר מקרבך עליזי גאותך** - אסיר מכם את המתגאים ושומחים נגד ה', **ולא תוסיפי לגבהה עוד פהר קדשי** - ולא תוסיפו להתגאות נגד ה', בירושלים עיר הקדש, וכל הנהגתם תהיה בענוה.

יב. **והשארתי בקרבך** - בתוכך, **עם עני** - עם מוכנע לפני ה', **ודל** - עם, שנפשו נמוכה, וכפופה בענוה לפני ה', **וחסו בשם ה'** - ויבטחו בשם ה'.

יג. **שארית ישראל** - השארית שישארו מישראל, **לא יעשו עולה** - שקר, **ולא ידברו כזב, ולא ימצא בפייהם לשון תרמית** - לא ימצא, מי שידבר בלשונו דבר מרמה, **כי המה ירעו, ורצו ואין מחריד** - ישבו במקומם בשלום ובשלווה, ואין מי שיחריד אותם משלוותם.

יד. **רני בת ציון** - שבחו את ה', בני ירושלים, **הריעו ישראל** - הריעו בשמחה בניי, **שמחי ועלזי בכל לב** - בשמחה שלמה, בכל הלב, **בת ירושלים:**

טו. **הסיר ה' משפטין** - הסיר ה' מכם, משפט היסורים, **פנה איבך** - פינה וביער מהעולם, את אויביכם, **מלך ישראל ה' בקרבך** - ה' מולך בתוכם, **לא תיראי רע עוד** - לא תפחדי עוד, מכל רע שיבוא עליכם.

טז. **ביום ההוא יאמר לירושלים אל תיראי** - יאמר לירושלים עיי הנביאים, אל תפחדי עוד, **ציון, אל ירפו ידיך** - ולציון יאמר, שלא יהיה לה עוד רפיון ידיים ופחד מכל רע.

יז. **ה' אלהיך בקרבך, גבור יושיע** - ה' גבור הוא, ויושיע אתכם מכל אויב, **ישיש עליך בשמחה** - ישמח בכם, ברוב שמחה, **יחריש באהבתו** - ברחמיו עליכם, יכבוש ויכסה על כל פשעיכם, **יגיל עליך ברנה:**

יח. **נוגי ממועד** - את ישראל שהיו ביגון, על מועד הגאולה המתאחר מלבוא, **אספתי** - אספתי והבאתי אותם לירושלים, **ממך היו** - כי ממך היו וגלו, **משאת עליה חרפה** - וכבר נשאו בגלותם, חרפה ובושה על חורבן העיר.

יט. **הנני עשה** - משפט, **את כל מעניך בעת ההיא** - עם כל העמים שעינו וצערנו אתכם, **והושעתי את הצלעה** - ואושיע את ישראל, שהם כצולעים וכואבים מצרות הגלות, **והנדחה אקבץ** - ואת ישראל שנדחו מלפני - אקבץ לארצם, **ושמתים לתהלה** - שיהללו אותם כל העמים, **ולשם** - ומפורסמים בשם טוב, **בכל הארץ בשתם** - בכל המקומות, שהיו מתביישים בגלותם.

³ כמו שאמר זכריה: "...ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", זכריה יד' ט'.

כ. **בַּעַת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם - מִן הַגְלוֹת, וּבַעַת - וּבַעַת הַהִיא, קִבְּצִי אֶתְכֶם - אֶקְבֹּץ וְאֶאֱסֹף אֶתְכֶם לֵאמֹר, כִּי אֶתֶן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה, בְּכָל עַמֵּי הָאָרֶץ, בְּשׁוֹבֵי אֶת שְׁבוֹתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אֲמַר ה' - וְאֵת הַשֵּׁם (הַכְּרִסִּים) וְהַתְהִילָה - תִּרְאוּ בְעֵינֵיכֶם, כֹּאשֶׁר אֲשִׁיב אֶת הַשְּׁבוּיִים מֵהַגְלוֹת - לֵאמֹר.**